

VALIKKURSUS GLOBALISEERUV MAAILM

Lühituvustus

Pakutav valikkursus on X klassis läbitud kursust "Inimgeograafia" toetava sisuga. See on kursus kus õpilastel avaneb võimalus laiendada teadmisi globaalsetest probleemidest. Jagada oma arvamust ja kuulata kaasõpilaste mõtteid.

Muuhulgas õpitakse üksteist kuulama ja oma seisukohtasi argumenteerima. Kursus on suuresti ülesehitatud rühma- ja paaris töödele, kus õpetajal on suunav roll.

Õppesisu lõimub maailmaharidusega, mis loob võimaluse mõista üleilmastumise põhjusi ja mõjusid ning olla peamiste rahvusvaheliste arengueesmärkide ja jätkusuutliku inimarengu põhimõtete tundmise kaudu aktiivne kodanik.

Õppes omandatakse igapäevase eluga seonduvate probleemide lahendamise ning kompetentsete otsuste tegemise oskused, mis suurendavad õpilaste toimetulekut looduslikus ja sotsiaalses keskkonnas.

Kursuse jooksul kutsutakse vastavalt õpilaste huvile külla külalisi, kes mingit konkreetset teemat lähemalt tutvustavad.

Õppe-eesmärgid

Valikkursusega taotletakse, et õpilane:

- 1) **huvitub** maailma eri regioonide aktuaalsetest probleemidest ning uurib nende põhjusi ja võimalikke tagajärgi nii kohalikul kui ka globaalsel tasandil;
- 2) **analüüsib** loodusolude, rahvastiku, kultuuri, majanduse ja ühiskonna arengu vastastikuseid seoseid õpitud piirkonna näitel;
- 3) on omandanud ülevaate **globaliseerumise mõjudest** maailma erinevatele regioonidele;
- 4) **väärtustab** maailma looduslikku ja kultuurilist mitmekesisust;
- 5) osaleb teadliku ja aktiivse kodanikuna probleemide ning konfliktide lahendamisel;
- 6) kasutab geograafiaalase info leidmiseks nii eesti- kui ka võõrkeelseid **usaldusväärseid teabeallikaid**;

Õpitulemused kursuse lõpuks

Kursuse läbija:

- 1) on kursis maailma eri regioonide **aktuaalsete probleemidega**, teab nende põhjusi ning võimalikke tagajärgi;
- 2) toob näiteid loodusolude, rahvastiku, kultuuri, majanduse ja ühiskonna arengu vastastikuste seoste kohta õpitud regiooni näitel;
- 3) toob näiteid **globaliseerumise mõjude** kohta maailma eri regioonidele;
- 4) **väärtustab looduslikku ja kultuurilist mitmekesisust** ning peab lugu eri rahvaste kommetest ja traditsioonidest;
- 5) leiab nii eesti- kui ka võõrkeelsetest allikatest maailma eri piirkondade kohta geograafiaalast infot ning tõlgendab, üldistab ja **hindab seda kriitiliselt**;
- 6) **osaleb aktiivselt** probleemide ja konfliktide lahendamisel, põhjendades ning kaitstes oma seisukohti ja valikuid argumenteeritult;
- 7) mõistab arvamuste rohkust, tolerantsuse rolli ja koostöö vajalikkust, seda väga erinevate probleemide lahendamisel.

Kursuse sisu

Valikkursuse õppekava on jaotatud nelja suurde teemaplokki (A, B, C, D), milles käsitletakse 25 erinevat alateemat. Vastavalt sellele kuidas õpetaja kursuse alguses lähtuvalt õpilaste huvidest kokkulepib, moodustatakse teemadest 4-5 tunnised moodulid. Ühes moodulis keskendutakse

konkreetses teemas süvendatud analüüsile. Analüüsi ülesehitus on sarnane: sissejuhatavad ülesanded, teooria/taustinfo, kinnistavad ülesanded, mida reeglina õpilased sooritavad paaris või rühmatöötuna. Õppesisu komplekteerides lähtutakse põhimõttest, et kaetud oleksid kõik teemad maailma eri regioonide näidetel.

Järgnevalt on väljatoodud teemad ja alateemad, mille seast fookused kursuseks valitakse:

SISSEJUHATUS

A) RAHVASTIKUPROTSESSED GLOBALISEERUVAS MAAILMAS

1. Rahvastikukasv ja linnastumine
2. Rahvastikuränne ja pagulus
3. Kultuuriline mitmekesisus
4. Mitmekultuuriline ühiskond
5. Kultuuride- ja religioonidevahelised kokkupõrked
6. Relvastatud konfliktid
7. Rahvusvaheline koostöö

B) MAAILMA MAJANDUSLIK JAGUNEMINE

8. Areng
9. Vaesus
10. Majanduse üleilmastumine
11. Maailmakaubandus ja arengumaad
12. Arengukoostöö ja -eesmärgid

C) LOBAALNE TARBIMISÜHISKOND

13. Ökoloogiline jalajälg
14. Toidutoodang
15. Töölise õigused ja lapstööjõu kasutamine
16. Ettevõtete ühiskondlik vastutus ja õiglane kaubandus
17. Globaalne infoühiskond ja IKT
18. Energia- ja teiste loodusressursside hankimine ja tarbimine
19. Jäätmed

D) GLOBAALSED KESKKONNAPROBLEEMID

20. Kliimamuutused
21. Muldade vaesumine ja kõrbestumine
22. Elurikkuse kadumine
23. Maailmamere reostumine ja kalaressursside nappus
24. Vesi
25. Metsade majanduslik kasutamine

KOKKUVÕTE

Kursuse hindamine

Kursuse hindamiseks on eri viise, mida on omavahel võimalik kombineerida. See kuidas täpselt kursust hinnatakse otsustatakse koos õpilastega kursuse alguses. Kursus on arvestuslik

Kindlasti peavad õpilased esitama kursuse lõpuks õpimapi, tegema vähemalt ühel korral enda valitud teemal klassile ettekande (kas paaristööna või iseseisvalt).

Järgmiste tegevuste seast valitakse vähemalt kaks tegevust, mis peaksid olema kursuse lõpetamisel esitatud:

- a. plakatikampaania (rühmas või üksinda);
- b. sotsiaalreklaam (rühmas või üksinda);
- c. essee kursuse lõpus;
- d. õpilase osalemine ja aktiivsus tunnis;
- e. õpilase osalemine ja aktiivsus tunnivälistes ettevõtmistes (nt filmiüritustel).

Lätutakse järgnevalt hindamispõhimõttest

- × 60% – esitus/plakatikampaania/sotsiaalreklaam/essee + õpipäevik;
- × 20% – aktiivsus tunnis ja tunnivälistes ettevõtmistes, initsiatiiv rühmatöötades;
- × 20% – kohalolek (puudumiste kompenseerimine internetiviktoriinidega).

Lisa 1. Õpipäeviku koostamine

Õpipäevikuga uuritakse käsitletavaid teemasid ning luuakse neist isiklik visioon. Päevikusse kogutakse kõik kursuse materjalid.

Peale tunnis käsitletud materjali ja õpilase enda märkmete võiks päevikusse lisada ka ajaleheartikleid ja veebimaterjali. Õpilaste tähelepanu tuleb juhtida sellele, et lisamaterjalide juurde on vaja märkida allikad, kust andmed pärinevad, ning päeviku lõppu lisada allikate loetelu. Oluline on, et õpilane avaks endale teemad süvitsi ja mõtestaks neid mitmest vaatenurgast. Õpilane peaks kirjutama teemadest ja tähelepanekutest oma sõnadega. Õpipäeviku sisuosa võiks olla üles ehitatud, lähtudes järgmistest punktides ja küsimustest.

- Tunni sisu lühiülevaade: mis oli tunni põhisõnum?
- Aspektid, mis olid olulised ja uued: mida uut õpiti sel korral?
- Õppimise hindamine: milliseid mõtteid teema ja selle käsitusviis äratas, mis jäi ebaselgeks, milliseid küsimusi oleks võinud tunnis veel küsida?
- Õpilase enda motivatsiooni hindamine (skaalal 1–5: 1 = väga halb ja 5 = väga hea) ning pandud hinde analüüsimine ja põhjendamine.
- Tagasiside tunniteema käsitlusele: ettepanekud teema paremaks käsitlemiseks, ootuste selgitamine jne.

Õpipäevik on kirjutatud kas selge käekirja või arvutiga, pildimaterjali kasutamine annab plusspunkte. Samuti lisab õpipäevikule väärtust selle loogiline ülesehitus. Üldiselt lähtub õpipäeviku ülesehitus uurimistöö tavadest ning peaks olema järgmine: õpilase ja kursuse nimi, sisukord tundide teemade põhjal, õpipäeviku sisu, kasutatud allikate nimekiri. Soovitav on täita õpipäevikut alati sama päeval, mitte viimasel õhtul, sest siis on palju juba ununenud.

Õppevahendid:

- Google Earthi programm: <http://earth.google.com/>
- GLOBE'i programmi keskkonnamõõtmised: <http://www.globe.ee/globe/juhendid/> Film „HOME“: <http://www.home-2009.com/us/index.html>,
- ÜRO keskkonnanohiu atlas Atlas of Our Changing Environment on Google Maps: <http://na.unep.net/atlas/google.php>
- Materjal Araali mere kohta: http://visearth.ucsd.edu/VisE_Int/aralsea/index.html; Andmed (asukoht, maht, ehitusaasta) maailma suuremate paisude kohta: http://geoed.hope.ac.uk/herodot/main_pages.html;
- Mageveekogude ökosüsteemid (The Evergreen Project): http://geoed.hope.ac.uk/herodot/main_pages.html
- Keskkonnaohtude kaardid: <http://globalis.gvu.unu.edu/>
- Maailmakool: <http://www.maailmakool.ee/>
- Bioneer: <http://www.bioneer.ee/>
- Inimkonna rändeatlas (2008). Kirjastus Ilo.
- Globaliseerumise atlas (2007). Kirjastus Argo
- Globaliseeruvmaailm õppematerjal valikkursuseks (2015) https://mondo.org.ee/wp-content/uploads/2014/02/GM_est.pdf
- Sepp, Kalev; Valge, Jaak (2009). Üleilmastumine ja globaalprobleemid. Kirjastus Koolibri
- Alonzo C. Addison (2008). Kaduv maailm
- The Global envisioni globaliseerumise näited teemade ja piirkondade lõikes: <http://www.globalenvision.org/>
- Globaliseerumine: <http://www.bowneglobal.com/>
- S-Cool A-leveli häid juhtumi ideid: <http://www.s-cool.co.uk/a-level/geography> S-Cool GCSE häid juhtumi ideid: <http://www.s-cool.co.uk/gcse/geography>